

Zusterliefde in het einde der tijden

De impact van Lars von Triers bevreemdende en intrigerende werkstuk *Melancholia*, zal zeker nog een tijdje overschaduwd blijven door de flauwe nazi-grapjes die het Deense enfant terrible maakt tijdens zijn persconferentie in Cannes. Zelfs de prijs als beste actrice voor de rol van Kirsten Dunst zal dat niet verhinderen.

DOOR JAN TEMMERMAN

Nadat hij in 2009 het festival van Cannes in rep en roer had gezet met de film *Antichrist*, die toen Charlotte Gainsbourg de prijs voor beste actrice opleverde en die tegelijk ook de term 'genitale mutilatie' tot gemeengoed maakte, was Lars von Trier (*1956) dit jaar opnieuw present op de Croisette. Zijn nieuwe film *Melancholia* werd aangekondigd als 'een psychologische rampenfilm' en ook nog als 'een prachtige film over het einde van de wereld'.

Centraal staat de verhouding tussen twee zussen, Justine (Kirsten Dunst) en Claire (Charlotte Gainsbourg). Alles wordt in gereedheid gebracht voor het grote huwelijksfeest van Justine, in het grote landhuis van haar zus. Maar dan blijkt dat een nieuwe planeet, *Melancholia* genaamd, die blijkbaar achter de zon verscholen zat, op weg is naar de aarde. Een apocalyptische botsing lijkt onvermijdelijk.

De relatie tussen beide zussen evolueert dus tegen de achtergrond van het naderende einde van de wereld. De melancholie uit de titel verwijst niet alleen naar de aanstormende planeet, maar ook naar de depressieve gemoedsgesteldheid van de pas getrouwde Justine, terwijl haar nuchtere zus Claire alle moeite van de wereld doet om haar te overtuigen dat ze in feite gelukkig zou moeten zijn. Maar naarmate het apocalyptische einde dichterbij komt, is het net Justine die haar kalmte en sereniteit weet te bewaren, terwijl Claire stilaan hysterisch wordt.

Melancholia is inderdaad 'een prachtige film over het einde van de wereld' geworden. Zo mooi zelfs dat Lars von Trier zich tijdens de persconferentie in Cannes openlijk begon af te vragen of hij dit keer geen "crap" (rotzooi) had afgeleverd: "Het zou kunnen dat ik een film gemaakt heb die ik zelf niet eens goed vind. Ik hoop natuurlijk van niet, maar de kans zit erin dat deze film echt niet de moeite waard is."

Bij Von Trier is het altijd moeilijk om uit te maken waar de realiteit eindigt en de fictie begint. Niet alleen in zijn films, maar ook in het echte leven van persconferenties en provocerende uitspraken. Feit blijft dat *Melancholia* zonder twijfel de meest romantische film van Lars von Trier is geworden. Maar het betreft hier wel donkere, van doodsverlangen en – jawel – melancholie doordrongen romantiek, waarbij ook de

muziek van de Duitse componist Richard Wagner, meer bepaald de overture uit *Tristan und Isolde*, zeer nadrukkelijk aanwezig is.

Misschien moet Von Trier beseft hebben dat zijn film dit keer geen schandaal of controversie zou veroorzaken en heeft hij daarom beslist om dan maar zelf met wat flauwe nazigrapjes voor een schokgolf te zorgen. Kwestie van zijn reputatie als enfant terrible in stand te houden.

Het Festival van Cannes was in ieder geval "not amused", liet dat meteen via een officieel communiqué weten, riep de boosdoener nog dezelfde dag ter verantwoording en zorgde ervoor dat hij zijn verontschuldiging aanbood. Waarvan akte. Gesloten zaak? Toch niet. Er werd een speciale raad van bestuur bijeengeroepen en die besloot dus om de Deen persona non grata te verklaren. En dus – voorlopig? – van het festival te verbannen. Zoiets was in de 64-jarige geschiedenis ervan blijkbaar nog nooit gebeurd. Op die manier werd het schandaal in één klap een superschandaal. Het leek wel alsof het Festival van Cannes vastbesloten was om alle media-aandacht, die toen de voorbije dagen naar de DSK-affaire (rond IMF-baas Dominique Strauss-Kahn) gegaan was, te counteren met een tot overbodige

Misschien moet Von Trier beseft hebben dat zijn film dit keer geen controversie zou veroorzaken en heeft hij daarom beslist om zelf met wat nazigrapjes voor een schokgolf te zorgen

proporties opgeblazen LVT-affaire. De twitterende mediagemeenschap reageerde vol ongeloof op zo'n overtrokken reactie, met onder meer deze sarcastische bedenking: "Als Cannes regisseurs blijft verbannen voor het zeggen van stommiten, zullen er geen films meer overschieten om te tonen tijdens het festival."

Ach, schandalen komen en gaan. Maar *Melancholia* blijft een bevreemdende, zeer mooie, interessante en intrigerende film.

i	MELANCHOLIA ★★★
Regie: Lars von Trier	
Met: Kirsten Dunst, Charlotte Gainsbourg, Kiefer Sutherland, Alexander Skarsgård, Charlotte Rampling, John Hurt, Udo Kier, Stellan Skarsgård	
Duur: 136 minuten	

■ Justine (Kirsten Dunst, m.) wordt depressief terwijl zus Claire (Charlotte Gainsbourg) nuchter blijft. Met de naderende apocalyps draaien de rollen om.